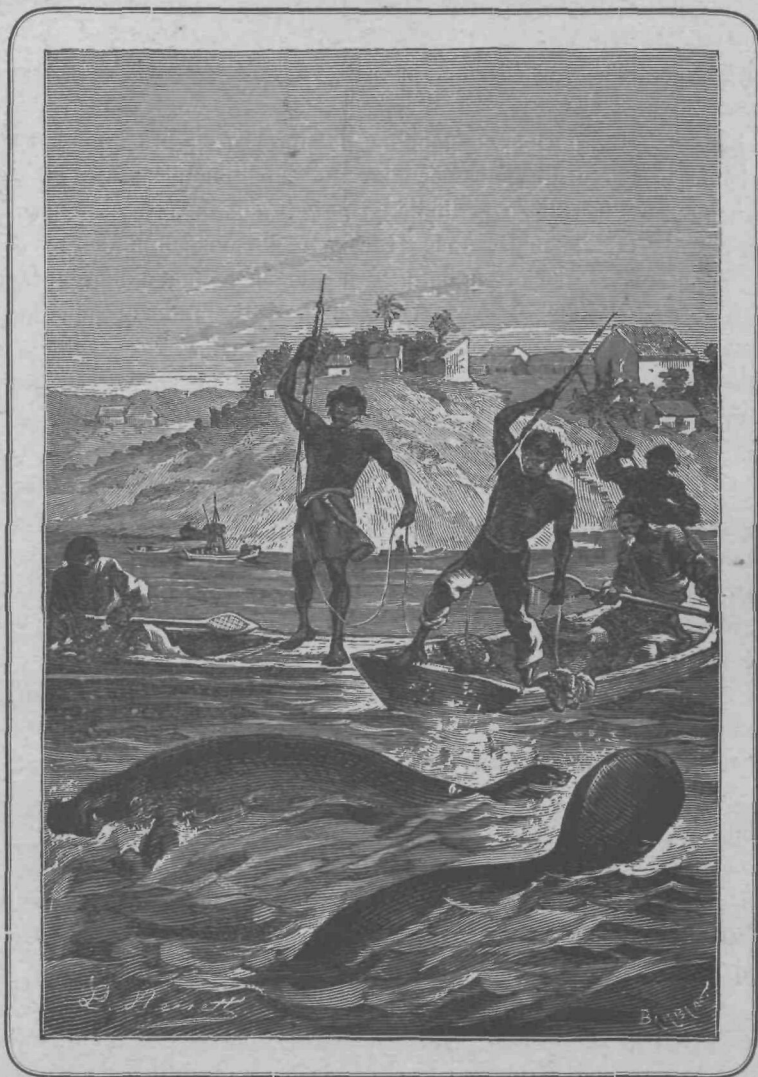

Iz vročih krajev.

Bilo je zvečera. Solnce je vže zatonilo za gorami in tihi mrak se je polagoma spuščal na zemljo. Trudni ljudje so dohajali pevajoč vsak na svoj dom. Bleda luna se je vže prikazala na nebu in zvezdica za zvezdico se je jela užigavati, da razsvetlí temno noč.

Na klopi zunaj pred hišo sedi stari Jerko. Odpočiva si trudne kosti, puši iz dolge pipe ter razmišljava o svojej preteklosti. Zdaj mu je lice zasijalo polno sreče, zdaj mu se zopet nagrbančilo spominajočemu se prijetnih in neprijetnih dogodkov v njegovem življenji.

Zdajci prileté k njemu njegova radost in sreča, to sta mu vnuček in vnučica, Zorko in Zlatka, ter ga začneta dramiti iz njegove zamišljenosti. — Oba držita v roci visoko v zraku po jedno podobo ter jednoglasno zavpijeta:

„Dedek dragi, lepo vas prosiva, povejte nama, kake živali so to? Midva vže dobro poznavna mnoge zverí, ali takih, kakeršne so naslikane tukaj, nisva videla še nikoli, niti sva slišala kdaj o njih. A vi, dedek naš ljubi, ste mnogo popotovali po daljnem svetu, pa bodeate tudi znali nama povedati, kaj nam kažejo te slike.“

Dobri starček poljubi otroka na čelo, pogladi ju z rokama po glavi, pogleda v podobi, ter reče otrokoma, da naj prisedeta k njemu. Potem začne tako-le:

„Vže je davno tega, kar sem videl take živali, a še mnogo dávneje, odkar nam je znano ime teh sesavcev.“

„Ali glejte, dedek, to so ribe, pa ne sesavci?“ — rekla sta Zorko in Zlatka čudeč se.

„O nè, nè, to niso ribe, le podobne so jim. To so pravi morski sesavci, ki dihajo s pljuči in imajo gorko, rudečo kri. — Zdaj me poslušajte še dalje. Vže v davnej davnej preteklosti so si ljudje pripovedovali, da živé v morji zale device. Gorenji del telesa teh devic je krasna ženska podoba, spodnji del pa prava pravcata riba. Te morske prikazni so ljudje v starodavnej dōbi imenovali sirene ali morske device. Navadno so se zbirale ob morskih bregovih mej prijetno dehtečim cvetjem. Kadarkoli so zapazile, da se približuje kaka ladija, zapele so čarobno pesen, da bi popotnike izvabile na morsko obalo, kar so nekateri tudi storili — ali žal — na svojo nesrečo, ker so jih te morske device vse po vrsti pokončale. Samó neki Odisej — tako se pripoveduje — otišel je srečno mimo njih s svojimi popotniki. In kako to? On je vsem svojim ljudem z voskom zamašil ušesa, da niso slišali divnega petja morskih siren, a sebe je dal čvrsto ob jadrilo privezati, in tako je srečno otel sebi in svojim ljudem življenje.“

„Vi, dedek, nama vse to kaj lepo pripovedujete, ali na teh podobah, ki je imamo v rokah, ne vidimo nobenih lepih morskih siren, ampak le nekake grdo razmršene živali.“

„Le potrpite malo, ne morem vama vsega najedenkrat povedati. Tem sesavcem, ki je imate tu na podobah, pravijo prirodopisci sirene, ali pa tudi morske krave. Res je malo čudno, da so je tako nazvali — ali v resnici je temu tako. Pravih morskih krav se ne dobi več v nobenem morji. Pred kakimi 120 leti so zadnjo ubili. Le tem podobne živali še živé na svetu.“

„In kje živé take živali,“ vpraša Zlatka.

„Na plitvih krajih ob bregovih mnogih zalivov v vročih zemljah. Ali te živali ne ostanejo vedno na istem mestu, marveč se selé po dve in dve ali še po več skupaj na več milj daleč narazen.“

„In ob čem se živé te živali?“ vpraša Zorko.

„Hrana teh živalij je zeló priprosta. Razne morske biline in trava jim je jedini živež, ki ga dobé in hlastno žró. Drugače so te živali zeló lene, a živé med seboj in z drugimi morskimi stanovniki v največjem miru. Svoje mladiče neizmerno ljubijo ter je nosijo v morji pod pažho ali pa na hrbtu. Prebivalci vročih krajev lové morske krave s težkimi železnimi ostvami, privezanimi na dolgo in močno vrv, ki jo vržejo z vso močjo v njihov drob. Mrtve odvedó na breg, ter jedó njihovo meso in mast. Koža je trdna in krepka ter daje prav močne vrvi za morske ladije. Največje vrednosti pa so njihovi beli zobje, ki so še lepši in draži od slonove kosti. — To je vse, kar vama vem povedati o teh čudnih živalih. — Zdaj

pa da vidim, sta li me razumela, kar sem vama povedal, naj mi najprej vse to pové Zorko, potem bođe povedala Zlatka.“

Otroka sta res znala vse lepo in gladko povedati, kar jima je povedal njiju dobri dedek. — Ded ju pohvali, da sta pridna, ker sta si vse tako dobro zapomnela. Ta pohvala je bila za Zorka in Zlatko večje veselje, nego da bi jima bil kdo dal srebrn tolar.

Po „Smilju.“

Listje in cvetje.

Drobtine.

Tvoja moč.

(Gazela.)

Vsa bitja, Bog, spreléta — Tvoja moč,
V vesoljnem krogu svéta — Tvoja moč.
Deluje v mrzlo krilo
Skalin in rud odeta — Tvoja moč.
Vonjave sladke zliva
Po nežnih čašah cveta — Tvoja moč.
Od vekov gôri vlada,
Kjer vije zvezd se četa — Tvoja moč.
A najjasnéje sije
V človeku večno-sveta — Tvoja moč.

A. Medved.

(Knjižnice nekđaj in danes.) Okoli leta 1550. je umrl neki mogočni nemški knez, ki je zapustil knjižnico, obstoječo iz: 1 lekarske knjige, 1 Plutarchove knjige, 1 telovadne knjige, 1 sv. pisma, 1 pesmarice, 1 molitevne knjige in 1 knjige o poljedelstvu. To so bile vse knjige, ki jih je štela njegova knjižnica. A dandanes ima izvestno vsak učenec ljudske šole bogatejšo knjižnico, nego li so jo imeli nekđaj knezi.

(Najvišje poslopje na svetu) je v Minneapolisu — v Ameriki. To orjaško poslopje ima 28 nadstropij. Poslopje je gostilnica (hôtél); v nadstropja se ne gre po stopnicah, nego po vzpinjačah (elevatorjih), ki je goni para. V tem poslopji je 728 velikih sob, vse z razgledom na ulice; nobene sobe ni, ki bi imela okna na dvorišče. Streha je steklena, vsi prostori v poslopji svetli in

zračni. — Res je, da so Američani zelo podvzetni in predrzni ljudje.

Kratkočasnice.

„Ali vas je gospod učitelj vže vse razvrstil v šoli?“ vprašala je mati Janezka, ki je prišel iz šole domov. — „Vže vse,“ odgovori Janezek. — „Nu, in kateri si ti?“ — „Ko bi te dni jednega ne bilo v šolo,“ odgovori Janezek, „bil bi jaz predzadni.“

Gospa: Kako to, da je pri vas maslo tako drago?

Kmetica: Zato, ker imamo samo jedno kravo.

„Zakaj danes tako pridno čitaš to knjigo, Markee moj ljubi?“ vprašala je mati sina Markea. — Markee odgovori: „Zato, ker danes zvršim deseto leto svoje dôbe in v knjigi stoji zapisano: Za mladino od 8 do 10 let.“

Uganke.

1) Smèk sem, smèk tjà, hišo dobro čuvam. Kdo sem?

2) Zemljo rije, pa ne potrebuje ne solí ne vode. Kaj je to?

3) Z jedne in druge strani hrast, v sredini pa plemenita mast.

Nové knjige in listi.

*Šestdeset malih povestij za otroke. Poleg italijanskega izvirnika spisal Janko Leban, nadučitelj v Begunjah